

HÄSTENS MASKAR

Global Excellence in Animal Health

 Bimeda[®]
Nordic

Hästens maskar

Denna broschyr handlar om inälvsmaskar hos hästar: Inälvsmaskar är ett vanligt problem hos hästar och när de finns i stora mängder kan de påverka hästens hälsa och välbefinnande. Maskarna kan skada tarmslemhinnan och påverka näringsupptaget. Detta kan leda till kolik, nedsatt prestation, diarré, avmagring och i värsta fall även döden. Man räknar med att alla hästar har maskar i någon utsträckning. Även om det inte går att helt bli av med maskarna, kan man begränsa mängden så att de inte påverkar hästens hälsa negativt.

Innehåll:

- Hästens maskar
- Hur diagnosen ställs
- Hur maskar behandlas
- Hur maskar kan förebyggas

Hästens maskar:

Små blodmaskar (strongylider):

- De vanligaste blodmaskarna kallas små blodmaskar (*Cyathostominae*). Hästar får i sig dem från miljön, exempelvis från hagen, gödsel eller strö.
- Efter att larverna har tagits upp i tarmen borrar de sig in i tarmslemhinnan och antingen går de i dvala eller så lämnar de slemhinnan igen och utvecklas till fullvuxna maskar.
- När temperaturen stiger på våren kan larverna tränga sig ut från tarmslemhinnan samtidigt och orsaka skador i tarmväggen, vilket kan leda till vikttnedgång, diarré, kolik och i värsta fall chock och döden.
- Om de inte behandlas kan de kapsla in sig i tarmen där de inte längre kan nås med avmaskningsmedel.

Stora blodmaskar:

- Stora blodmaskar (*Strongylus vulgaris*) är inte lika vanliga som små blodmaskar, men de är allvarliga för hästen, eftersom larverna kryper ut i tarmens blodkärl där de orsakar skador och kan leda till blodproppar.

Bandmask:

- De flesta hästar exponeras regelbundet för bandmaskägg (*Anoplocephala*) i sin omgivning och infektioner är vanliga hos äldre eller mycket unga hästar.
- Svåra infektioner kan orsaka skador i tarmslemhinnan, kolik, förstoppning, tarmperforation, blodförlust och dåligt allmäntillstånd.
- Lättare infektioner är vanliga och orsakar sällan tydliga sjukdomssymtom.
- Bandmask påvisas i träckprov endast om hästen har en stor mängd maskar.

Styngflugor:

- Styngflugornas (*Gastrophilus*) larver övervintrar i magslemhinnan och utsöndras sedan med avföringen och kläcks under sommaren.
- De ger sällan svåra symtom, men kan i sällsynta fall orsaka allvarliga skador på magslemhinnan.

Springmask:

- Springmasken (*Oxyuris equi*) lever i grovtarmen och lägger sina ägg runt ändtarmsöppningen.
- Äggen påvisas sällan i ett träckprov men de kan orsaka intensiv klåda hos hästen.

Spolmask:

- Spolmask (*Parascaris equorum*) är främst ett problem hos unghästar, eftersom hästens immunsystem gradvis skyddar äldre hästar.
- Larverna tas upp från miljön och vandrar genom lungorna och tillbaka till tarmen. Detta kan orsaka symptom som viktnedgång, utspänd buk, förstoppning, kolik och i värsta fall leda till döden.

Fölmask:

- Fölmask (*Strongyloides westeri*) är främst ett problem hos föl.
- Fölen kan bli smittade av stoet under dräktigheten och via råmjölken, så man kan undersöka och behandla det dräktiga stoet för att förebygga smitta.
- Larverna vandrar från tarmen genom lungorna och sväljs tillbaka ner i tarmen, där de kan orsaka skador som visar sig som diarré hos det unga fölet.

Hur diagnosen ställs

I Sverige är avmaskningsmedel receptbelagda och kan endast skrivas ut av veterinär, om en diagnos på maskar har ställts. Diagnosen ställs med hjälp av ett träckprov. De vuxna maskarna i tarmen producerar ägg som utsöndras med avföringen, och räkning av antalet ägg ger en bild av hästens maskbörda.

FEC står för Fecal Egg Count (äggantal i avföringen) och ger en indikation på hur många maskägg som finns per gram avföring (EPG = Eggs Per Gram). Undersökningen utförs av en veterinär eller på ett godkänt laboratorium.

Färsk avföring samlas in i till exempel en plastbehållare eller en plasthandske och lämnas till veterinären eller skickas till ett laboratorium så snart som möjligt. Veterinären kommer utifrån resultatet att besluta om behandling är nödvändig, beroende på hästens ålder, hälsotillstånd och kunskap om uppstallningsplatsen.

Hur maskar behandlas:

Det finns olika avmaskningsmedel och i tabellen nedan kan du se vilka som verkar mot vilka maskar:

	Ivermektin	Moxidectin	Ivermectin/ Praziquantel	Moxidectin/ Praziquantel	Pyrantel	Praziquantel	Fenbendazol	Mebendazol
Små blodmaskar	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Inkapslade små blodmaskar	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✗
Stora blodmaskar	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Spolmask	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Bandmask	**	**	**	**	✓	✓	✗	✗
Styngflugor	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
Springmask	✓	**	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Fölmask	**	✗	**	**	✗	✗	✓	✗

** Effekt med risk för resistens som man bör vara uppmärksam på.

För att uppnå önskad effekt är det viktigt att känna till hästens vikt så att avmaskningsmedlet doseras korrekt. Doseringssprutan ställs in på korrekt dos, placeras på hästens tunga och sprutans innehåll trycks ut. Säkerställ att hästen sväljer dosen.

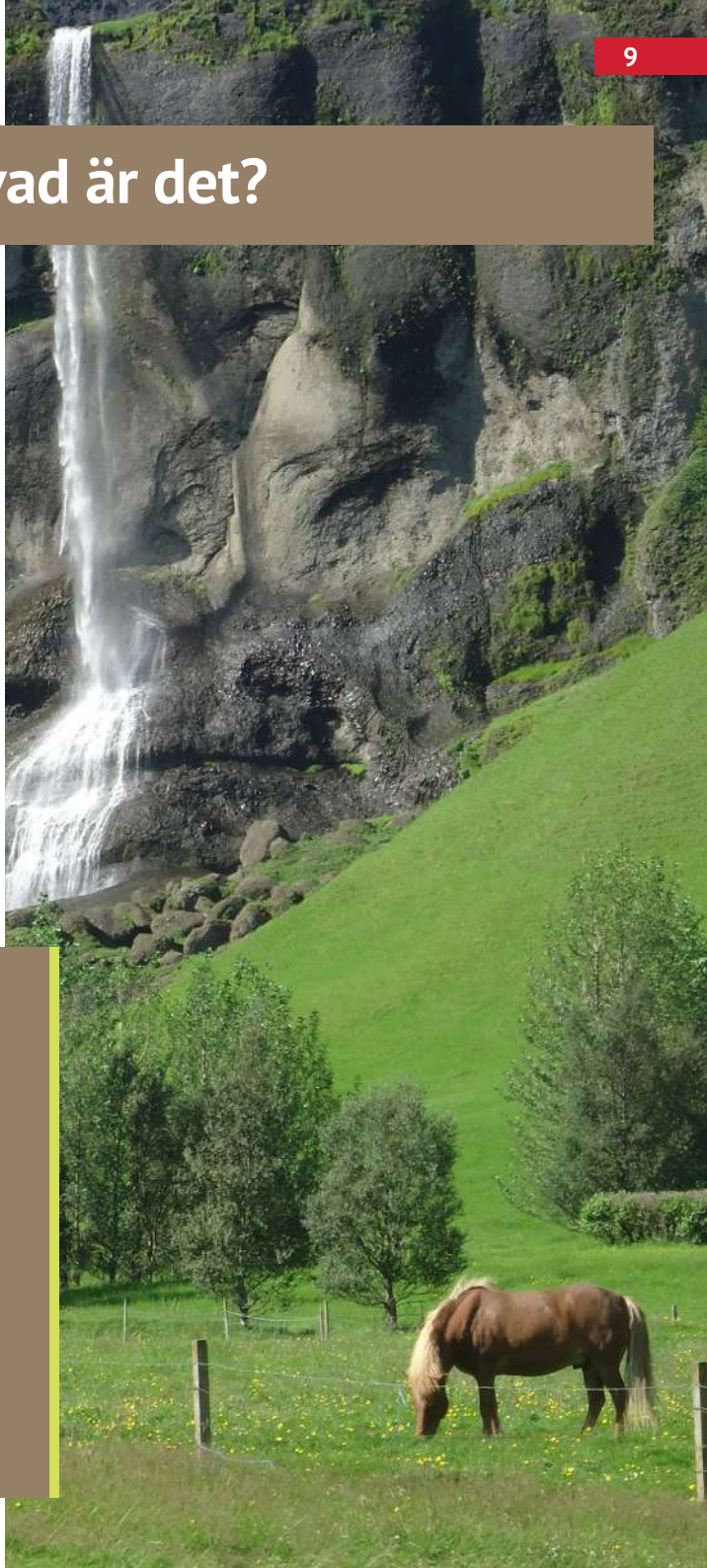

Resistens – vad är det?

Parasiter kan bli resistent mot avmaskningsmedel, vilket innebär att avmaskningsmedlen inte längre har full effekt mot maskarna. Detta kan bero på olika faktorer, som exempelvis:

- Onödig behandling
- För frekvent behandling
- Upprepad användning av samma typ av avmaskningsmedel
- Underdosering (felaktig vikt, fel dosering, avmaskningsmedlet spottas ut)

Man kan undersöka resistens genom att ta träckprov före och efter behandling och mäta effekten av behandlingen. Resistens kan också upptäckas om avmaskningsmedlet inte fungerar som förväntat. Utveckling av resistens är oönskat och bör undvikas. Därför är det viktigt att ställa diagnos och följa veterinärens anvisningar för behandling.

Hur maskar kan förebyggas:

Vuxna inälvsmaskar utsöndrar ägg via avföring till hagen. Här utgör äggen en smittkälla för andra hästar.

Maskbördan i hagen kan minskas genom att följa dessa råd:

- Ta regelbundet bort avföring från hagen.
- Använd aldrig hästens avföring för att gödsla gräshagen.
- Byt hage med jämna mellanrum.
- Undvik överbeläggning av hästar på betet och behandla, i samråd med veterinären, endast de hästar som har en stor maskbörda.

Behandling av nya hästar

När nya hästar kommer till flocken är det inte alltid möjligt att känna till deras avmaskningsstatus. Åtgärder bör därför vidtas för att undvika att resistent maskar introduceras i flocken

Effektiv kontroll av hästens maskar – Sammanfattning:

- 1) Ta träckprov regelbundet, exempelvis vår och höst.
- 2) Testa för resistens då och då.
- 3) Känn till hästens vikt och ge korrekt dos av avmaskningsmedlet.
- 4) Ta bort avföring från hagen och byt hage med jämna mellanrum.
- 5) Fokusera på maskar när nya hästar introduceras i flocken.

Ring veterinären om du är osäker på hur du bäst hanterar maskar i ditt stall.

